

Згадували минуле та проводили паралелі з сучасними подіями

Іван МОЧЕРНЯК

Крім багатьох скорботних дат історії України, так би мовити, державного рівня, Острожчина має ще й свою. Це 4 серпня. Того дня 1941 року німецькі нацисти розпочали масове безпричинне винищення єврейського населення нашого міста та навколишніх сіл. Щороку в згадану вже дату острожани приходять в урочище Красностав на Новому місті, щоб ушанувати пам'ять безневинно розстріляних наших земляків у роки Другої світової війни. Не став винятком і цей дуже важкий рік. О 12 годині біля пам'ятного знаку зібралися представники влади Острозької громади, педагоги, громадські активісти, пенсіонери і навіть діти, хоча мітинг не планували – лише покладання квітів. Перед присутніми виступила голова єврейської общини Острога, ветеран педагогічної праці **Марія Федорчук**.

– Щороку ми приходимо сюди для того, щоб пам'ятати, передавати з покоління в покоління спогади про страшне минуле, щоб воно не повторилося, – зазначила Марія Олександрівна. – Але 24 лютого війна ввійшла в будинок кожного українця та українки. Це жак, бо повторюється знищення народу, знищення не тільки військових, але й цивільних людей – стріляють ракетами в дитячі са-

дочки, школи, медзаклади, вокзали. Загинуло вже дуже багато українців. У перші ж дні загарбники обстріляли меморіал «Бабин Яр». Там уже немає живих, тільки мертві. Їх прийшли провідати й загинули наші співвітчизники. Хочеться сказати: хай будуть прокляті ті, хто розпочав цю війну. Хай буде проклятий їхній очільник путін. Перемога буде за нами! Слава Україні!

– У ці страшні дні ми тут, на скорботному місці, пригадуємо злочини минулого, – сказала начальниця відділу культури та туризму виконавчого комітету Острозької міської ради **Ольга Лозюк**. – І багато десятиліть тому, і тепер, нелюди скоюють жахливі злочини. Серед усього іншого наші вороги бояться мертвих, бояться нашої пам'яті. І те, що ми сьогодні тут – це те, що ми проносимо в собі. Пам'ять про такі події зберігається. Ми шануємо загиблих земляків і робимо все для того, щоб настала наша перемога над ворогом, щоб зберегти пам'ять про історичні та культурні події, щоб усе мало місце в серці та свідомості кожного українця. Вірю, що все це призведе до нашої перемоги. Вона буде неминуча. Нехай Бог прийме до себе душі всіх невинно загиблих на цьому місці та інших у нашій країні. Пам'ять про них, я вважаю, буде вічною не тільки в нас, але й у наших дітях.

Присутніх хвилиною мовчання вшанували

пам'ять усіх невинно вбитих в урочищі Красностав та за 8 років кацапсько-української війни. До обох пам'ятників були покладені живі квіти. Від влади Острозької міської територіальної громади квіти поклала заступниця міського голови, депутатка міської ради **Олеся Кашуба** (на верхньому знімку). Голова єврейської громади Марія Федорчук того дня також поклала квіти до пам'ятного знака, який розташований обабіч дороги в селі Солов'є.

З приводу трагічної події років Другої світової війни, яку згадували острожани, на своїй сторінці у фейсбуці дослідниця історії євреїв і Голокосту **Вікторія Чимшит** до багатьох представлених нею світлин сорокових років минулого століття написала так: «Якщо б ви навідалися до Острога до 4 серпня 1941 року, то саме ці обличчя зустріли б Вас на його вулицях... У їхніх садках достигали яблука, на кухнях варилося варення і джем, у печі пеклися хали, вечорами розповідалися казки та співали коліскових, у шафах складали придане нареченим, пралися пелюшки та вбиралися до шпациру... усе як у житті... Тільки 4 серпня життєва канва розчахнулася прірвою... невимовної, невинуватої жорстокості і жаху... І острожани, старі і малі, пішли янголами в Небо, заглядаючи нам в очі 80 років потому... Я не буду навмисно писати цифри в дописі... Бо зустрічали б Вас в Острозі не цифри, а люди...».

Від себе до написаного додаю, що єврейська община нашого міста 82 роки тому була найбільшою. До приходу нацистів люди жили звичайним життям, працювали, росли дітей, сподівалися на щось добре й багато робили, щоб воно настало. Їхні надії та сподівання обірвали окупанти. Такі ж самі вироки, які прийшли на нашу землю ще 2014 року, маскуються під сепаратистів. А 24 лютого цього року вони показали свою справжню сутність, навіть не звірину, а якусь неприямну земним формам життя агресивність до всього людського. Слухаючи виступи, обмірковуючи почуте, ми згадували минуле та проводили паралелі з жахливими сучасними подіями, які відбулися на Київщині, Чернігівщині, Сумщині, Харківщині, Донеччині, Херсонщині та інших областях України.

Перед початком покладання квітів та короткого мітингу Марія Федорчук просила по-

дякувати вчительці історії Оженинського ліцею імені Тараса Шевченка (така нова назва навчального закладу на території Селища цукрового заводу) **Тетяні Гуцук**. Вона, до речі, була на покладанні квітів (на нижньому фото *крайня ліворуч*). За день до згаданого заходу громадська активістка зі своїми гуртківцями облагороджували територію меморіалу. А ще Тетяна Олексіївна співпрацює з Українським центром вивчення історії Голокосту в Києві (керівник **Анатолій Подольський**). Уже третій рік триває реалізація проекту, який сприяє дослідженню та вивченню учнями шкіл краю минулого Острожчини та України, пов'язаного з Голокостом. Діти під керівництвом педагогині садили на території меморіалу дерева та кущі, облагороджували територію. У згаданому проекті Тетяна Олексіївна працює разом із гуртком лісівників школи (керівниця **Світлана Сорочук**). Більше року тому була підготовлена цікава та змістовна «Іwalk екскурсії» пов'язана з минулим Острога, зокрема, й єврейським. Слухаючи аудіозаписи, мандруючи самостійно нашим містом, можна дізнатися багато цікавого про його минуле. Це унікальна розробка, якою можуть користуватися гості Острога й навіть його мешканців, щоб дізнатися багато цікавого та нового для себе.

